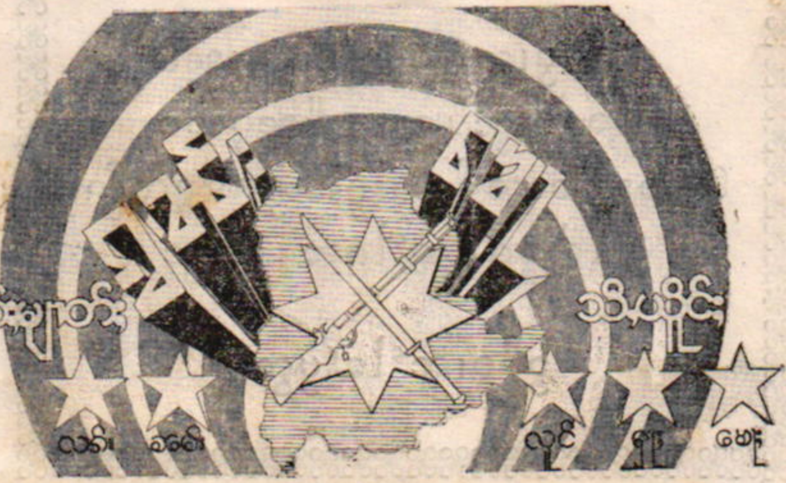

မၢႆ (1) လိူၼ် JANUARY 1984

သိၵ်ႉၶႃႈသၢမ်ပိုင်

သီႇလ သမထိ ပိင်ၺႃႇ
ၽွႆႇယုမ်ႇယမ် ယိပ်းၵမ် ၸ်တ်းလွမ်းၵေႃႈ
မတႝၶၼ်ၵူၶင်းလီ ၵူၶင်းမူၢတ်ႈ
ၵူၶင်းမီးၶမ်ႉၵတ်ႉတၢင်းၶၼ်

တႃႇတေလႆႈလွင်ႈၽွမ်ႉႁူမ်ႈ
ၶိုင်ႈႁဝ်းလူဝ်ႇၶွတ်ႇၽၶင်ႈမၶမ်ႈၵ်ၶင်ႇ

ၶေႃႈပိၼ်ၽႃဝ်ႇ, ႁူဝ်ပဝ်ႈလူင် တၽလၸ ၵၼ်ယိၼ်းမိုဝ်း ထိုင်ၽူႈႁၵ်ႇထွတ်ႈၵျႃတ်ႉ, သီ, ယိူင်ႈၶဝ် ပုၼ်ႈတႃႇ, တေႁူမ်ႈႁူမ်း ၵၼ်ပူၵ်းတင်ႈ ၵွင်, ထီ, ထိုင်ႈတႆးလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉၶဝ်ႉ မၼ်းၶူပ်းမိၼ်ႈ တင်းၵၢင်လိူဝ် ၵူၼ်းမိူင်းထိုင်ႈတႆးႁဝ်းပတ်းပိုၼ်ႉ မၼ်းၶူပ်းမိၼ်ႈ တင်းၵၢင်လိူဝ်ထုမ်းထိုဝ်ႉထႃတ်ႈၵၼ်လုၵ်ႉၽိုၼ်ႉ ယူႇ, ၶိုၼ်းထိုင်ႈတႆး ႁဝ်းတင်းသိင်ႈ မၼ်းၶူပ်းမိၼ်ႈတင်းၵၢင်လိူဝ် တပ်ႉသိုၵ်း ၽွမ်ႉ ႁူမ်ႈလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉ (ထိုင်ႈတႆး) ႁဝ်းသေမဝ်, ၵႃး မၼ်းၶူပ်းမိၼ်ႈ တင်းငဝ်းလႆးၵၼ်မီးၵၼ်ပိၼ်ယူႇ, ယႃမ်းလိဝ်ၶဝ်ႉယဝ်ႉ။

လွင်ႈၽွမ်ႉႁူမ်ႈ ထိုဝ်ႉထႃတ်ႈၶဝ်ႉပိၼ်ပုၼ်ႈၽွၼ်း ၶႃႈၵႃၼ် ၽူႈႁၵ်ႇထွတ်ႈၵျႃတ်ႈသီ, ယိူင်ႈတင်းလႆးယဝ်ႉ။ တပ်ႉသိုၵ်းၽွမ်ႉ ႁူမ်ႈလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉ(ထိုင်ႈတႆး)ႁဝ်းၶဝ်ႉ မီးပုၼ်ႈၽွၼ်းယႂ်ႇ, ဢတ. ဢတ.၊ ၵွပ်ႈသင်ၶဝ်ထိုင် တပ်ႉသိုၵ်း ၽွမ်ႉႁူမ်ႈလုၵ်ႉၽိုၼ်ႉ - (ထိုင်ႈတႆး)ႁဝ်းၶဝ်ႉ တိုၼ်းယုမ်, ယႃမ် လွင်ႈၽွမ်ႉႁူမ်ႈ တိုၼ်းၶႂ်ႈ လႆႈလွင်ႈၽွမ်ႉႁူမ်ႈ တိုၼ်းႁၼ်ထိုင်ဝႃႈ ငဝ်းလႆးမၼ်း ၻူၵ်း ယွၼ်းမႃးယဝ်ႉ. ၶဝ်ဢလ ႁူဝ်ပဝ်ႈလူင်ႁဝ်း ၵွၼ်ႁူဝ်ၶေႃမ်းၶႃႈ သေ ပိၼ်ၽႃဝ်ႇ, လႆႈယိၼ်းမိုဝ်းမႃးယူႇယဝ်ႉ။

မိူၼ်ၶဝ်ႉ, ၶႃႈၵႃမ်းၵၼ်ႁူဝ်ပဝ်ႈလူင်ၵႂ်ႉ.သင်, သွၼ်လႃတ်ႈ ဝႃႈ [မိူဝ်ႈၵမ်, ပႆ, လႃတ်ႈဝူၼ်ႉ.လီလီသေထင်, လႃတ်ႈ ပေႃးဝႃႈ ႁူယဝ်ႉ.တေလႆႈႁၵ်ႉတ်းလွမ်း ပေႃးႁၵ်ႉတ်းတေလႆႈႁႂ်ႈပိၼ်] ၵၼ်ဝႃႈ

ၶၼ်ႇ လွင်ႈယွမ်ႇႁူမ်ႈလိူဝ်ႇထၢတ်ႈၶဵ်ႉ ႁွတ်ႈပွတ်းတၢင်းဝေ
တႃႇၸိုၼ်းႁူၼ်လၢင်ၶၼ်ႇတေၵမ်ႉ,လႆႈမီးတၢင်းမၼ်း ၵူႈၼလႈ
ၵမ်ႉ,ႁွတ်ႈ တေၵမ်ႉ,လႆႈပၼ်မီး ႁဵတ်းၼလႈၵမ်ႉ,ပဵၼ် တေၵမ်ႉ,
လႆႈပၼ်မီး။ ၵူၼ်းသင်,သွၼ်ၵၼ် ႁူဝ်ပဝ်ႈလူင်ႁဝ်း သင်,သွၼ်
ပွၼ်ႈပၼ်ယူႉ,တႃႇ,ဝေႉ,ၶၼ်ႇ ႁဝ်းယူႈႁၵ်ႇ ထွတ်ႈမျၢတ်ႈ သီႉ,
ယိူင်ႈ တင်းလႆ လူဝ်ႇ,လႆႈၵဝ်သႂ်ႉ,ၵႂ် တွင်းမႂ်ၢဝ်ႇ ယူႉ,တႃႇ,ဝေႉ။
ႁူၼ်းၶိုင်ႈၵေႃႇၶၼ်ႉ တႃႇ,တေယွမ်ႇႁူမ်ႈလႆႈ တင်းပိုၼ်ႈၶၼ်ႇ
ၵွၼ်တၢင်းသုၵ်း တူဝ်မၼ်း တေလႆႈမီးလွင်ႈၶွတ်ႉ,ယၼ်ႈမၼ်ႈ
ၵဵၼ်,။ တေလႆႈၶွတ်ႉ,ယၼ်ႈမၼ်,ၵဵၼ်, လိူင်ႇႁိူဝ်ၶၼ်လိုၼ် ၵႃႉ,ယ
ၵမ်, ဝတီႉ,ၵမ်, မၶေႃးၵမ်, တင်းသၢမ်ၵၼ်ၶၼ်ႇ တေလႆႈၶွတ်ႉ,
ယၼ်ႈမၼ်းၵဵၼ်,။တူဝ်ၵေႃႈႁဵတ်း သူပ်းၵေႃႈဝႃႈ လႂ်ၵေႃႈလွမ်း
သၢမ်ၵၼ်ၶၼ်ႇပေႃးယိူင်,ၵၼ်ထၢင်, ႁူၼ်းၵေႃႇၶၼ်ႇ တေလႆႈ
ဝႃႈၸုပ်ႇမၼ်းမီးလွင်ႈၶွတ်ႉ,ယၼ်ႈမၼ်ႈၵဵၼ်,။ ပေႃးပဵၼ်လိူင်ႇၶဵ်
တင်းႁူၼ်းတၢင်,ၵေႃႇၵေႃႈ မၼ်းထၢင်ႈယွမ်ႇႁူမ်ႈလႆႈငၢႆႈ
ယူႉ,ယဝ်ႈ ။

မိူၼ်ၶၼ်,ႁူၼ်းၶိုင်ႈၵေႃႇၶၼ်ႇ ပုၼ်ႈတႃႇ,မုၵ်ႇလုမ်းလူင်
ၶိုင်ႈၵၼ်ၶႅ်ႇ ၶိုင်ႈၶဵ်းလမ်,လွင်ႈ ။

ႁွပ်ႈၶဵ် ၶဵုၼ်းတပ်ႉ,သိုၵ်းယွမ်ႇႁူမ်ႈလုၵ်ႉ,ယိုၼ်ႇ (လိုင်ႈတႆး)ႁဝ်း
ၶဵ်ႇၶဵ်ႇၵေႃႈ လွမ်းၶၼ်,ၶေႃႈပိုၼ်ယၢဝ်,ယိုၼ်းမိူဝ်း ႁူဝ်ပဝ်ႈလူင်
ႁဝ်းၶၼ်ၶၼ်ႇ ၶၼ်,ႁိုဝ်ႁဝ်းတေယွမ်ႇႁူမ်ႈလႆႈတင်း တၢင်,မူႉ,တၢင်,
လုမ်း ၵၼ်ႁၵ်ႇ ထွတ်ႈမျၢတ်ႈသီ,ယိူင်ႈၶဝ်ၼလႈ ယူႈႁၵ်ႇ ထွတ်ႈ
မျၢတ်ႈသီ,ယိူင်ႈၶဝ် တင်းလႆၢၶၼ်ႇ ၵွၼ်တၢင်းသုတ်း တပ်ႉ

သိုက်း ယွမ်.ရှူမ်;လုက်.ယိုခ်. (လိုင်;တ်း) ၡဝ်း တင်းကာခ်ပတ်း
ပိုခ်.ခ်. ဂိဝ်,လူလျ်;လွင်;ယွမ်.ရှူမ်;သေ ဂ|,ယဂမ်, ဝထိ,ဂမ်,
မခေ|းဂမ်, တင်းသာမ်ကာခ် ၡိူ;မီးလွင်;ခွတ်,ယခ်;မခ်;ဂီခ်,
ခဒခ်. တေလ်;ခတ်းလ်ုထတ်းသာင်မူခ်.ဧမးဂု|,ယူ,တ|,သေ,။

ပုခ်;တ|,တပ်.သိုက်းၡဝ်းတင်းကာခ်တေမီးလွင်;ခွတ်,ယခ်;
မခ်;ဂီခ်,ခဒခ်.—

(1) ယူ;ခဝ်;ပ|,ခ်ုးတပ်.သိုက်း ယွမ်.ရှူမ်;လုက်.ယိုခ်.—
(လိုင်;တ်း) ၡဝ်းခ|;ဂူ;ဂေ|. လိမ်ယူ;ကွခ်ရှူဝ် ယူ;မီးလခ်.
တေ|,ထိုင်ဂူခ်းကွခ်,တင်းသိင်;ခ်. ခနူဝ်လွင်;ယွမ်.ရှူမ်; ဂ|,
ယဂမ်, ဝထိ,ဂမ်, မခေ|းဂမ်,တင်းသာမ်ကာခ် တေလ်;မီးလွင်;
ခွတ်,ယခ်; မခ်;ဂီခ်,ဂခ်တင်းသိင်;။ ခင်,ရှုဝ် တေမီးခဒခ်.
ဂေ|; ၡဝ်းဂူ;ဂေ|. လူဝ်,လ်; ထတ်းသာင်မူခ်.ဧမး တူဝ်လဝ်;
ဂဝ်,ယူ,တ|,သေ,။ ပေ|းဝ|;ဂူ;ဂေ|. ဂိဝ်,လူလျ်;လွင်;ယွမ်.
ရှူမ်;ခဒခ်. ဂာမ်,တင်းသာမ်ပ|း မီးလွင်;ခွတ်,ယခ်;မခ်;ဂီခ်,
လင်, မုက်.လုမ်းၡဝ်းတင်းကာခ် တေမီးလွင်; ခွတ်,ယခ်;မခ်;
ဂီခ်,ယာဝ်;။

လူဝ်သေခ်.မဝ်,ဂ|း—

ယူ;ကွခ်ရှူဝ်ငဝ်;လိုင်;ဂေ|.ခနိုင်;ဧလ;ဂေ|.ခနိုင်;
ယူ;ကွခ်ရှူဝ်ငဝ်;လိုင်;ဧလ;ယူ;မီးလခ်.
ယူ;ကွခ်ရှူဝ်ငဝ်;လိုင်;ဧလ;ဂူခ်းကွခ်,
ယူ;မီးလခ်.ဂေ|.ခနိုင်;ဧလ;ဂေ|.ခနိုင်;
ယူ;မီးလခ်.ဧလ;ဂူခ်းကွခ်,
ဂူခ်းကွခ်,ဂေ|.ခနိုင်;ဧလ;ဂေ|.ခနိုင်;

သိၼ်ႈတၢင်းၼေႈၵၢၼ်ႁဝ်းလႄႈ ပေႃ,လထီ,ပိူင်ၵၢၼ်
ပေႃ,လထီ,ပိူင်ၵၢၼ်ႁဝ်းၵၢၼ်ၶိုင်ႈလႄႈၵၢၼ်ၶိုင်ႈ
မႁႃ,ပွင်ၵၢၼ်ႁဝ်းလႄႈလၢႆးလိၼ်ႈလွၵ်းႁဝ်း
လၢႆးလိၼ်ႈလွၵ်းႁဝ်းၵၢၼ်ၶိုင်ႈလႄႈၵၢၼ်ၶိုင်ႈ
ပၵ်းပိူင်လၵ်းမၢႆႁဝ်းလႄႈလၢႆးၵိတ်းလၢႆးသၢင်ႈႁဝ်း
ပၵ်းပိူင်လၵ်းမၢႆႁဝ်းၵၢၼ်ၶိုင်ႈလႄႈၵၢၼ်ၶိုင်ႈ
လၢႆးၵိတ်းလၢႆးသၢင်ႈႁဝ်းၵၢၼ်ၶိုင်ႈလႄႈၵၢၼ်ၶိုင်ႈ
ယိၼ်ၵၢၼ်ႁဝ်းၵၢၼ်ၶိုင်ႈလႄႈၵၢၼ်ၶိုင်ႈ

ႁွင်ႈၵၢၼ်ၵၢၼ်ၶိုင်ႈလႄႈၵၢၼ်ၶိုင်ႈ တင်းသိင်ႈၼႆႉ ၼၼ်,ႁိုဝ်ၸေမီးလွင်ႈ ၶွတ်,ယၼ်ႈမၼ်ႈၵၼ်, တူၵ်းထုၵ်,ၶူပ်း မိၼ်ႈၵၼ်ၼၼ်ႉႁဝ်းတေလႆႈၶပ်,ၶႃ ထတ်းသၢင် လွမ်းယူ,တႃ, သေ, သေယဝ်ႉ မူၼ်ႉၸမ်းလွမ်းၶိတ်းၶိုတ်းလမ်လမ်။

ပေႃးပိၼ်လိူင်ႉၼၼ်,လင်, တပ်ႉသိုၵ်းယွမ်ႉႁူမ်ႈလုၵ်ႉယိုၼ်ႉ (လိုင်ႈတႆး)ႁဝ်းတင်းၵၢၼ်ပတ်းပိုၼ်ႉၼႆႉ ၵႃ,ယၵမ်, ဝထီ,ၵမ်, မၶေႃးၵမ်, တင်းၵၢမ်,သၢမ်ပႃးတေၶွၼ်,ယၼ်ႈမၼ်ႈၵၼ်,သေ ပုၼ်ႈတႃ, လွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈလိူဝ်ႉလႃတ်ႈ ၵၼ်ႁဝ်းၵိၼ်းၵၢၼ်း တေပူၵ်းတင်ႈ ႁွင်,ထီ,လိုင်ႈတႆးလုၵ်ႉယိုၼ်ႉ ၼၼ်ႉ မၼ်းလင်, တေထိုင်တီႈယူင်းမၢႆယူ,ယဝ်ႈ ။

ၽူႈမီး သီလ်လႃႉ

သီလ်လႃႉၶၼ်ႇ ပိၼ်တြႃးၵၢၼ်ထုၵ်ႉမ်ၶၼ်ႈ ။

* ၵူၼ်းမီးယူႉ–ၵၢၼ်ၶၼ်ႇ မၢၼ်းပိၼ်တြႃးၵၢၼ်ထုၵ်ႉမ်ၶၼ်ႈ ။ ၵူၼ်းႁဝ်းၶၼ်ႇမီးယူႉဢေတႇ ယႂ်ႉၵမ်ႉထိင်လႈ ။

*ၵူၼ်းၶၼ်ႇပိၼ်ၵၢၶိၵ်ႇလ—ၵၢၼ်ၶၼ်ႇၵေႃႈ မၢၼ်းပိၼ်တြႃးၵၢၼ်ထုၵ်ႉမ်ၶၼ်ႈ ၵူၼ်းၶၼ်ႇမီးယူႉ ၵူလ်းၵႃႈ ၵမ်ႉမၶၼ်ႈ ၵမ်ႉ ၵိမ်း ၵူတ်ႉယႂ်ႉထဝ်ႈတၢႆယူႉတႃႉသေႉ တူင်ႇၶိုင် လိၵ်ႈလၢႆႈၶၢႆႇ ပိၼ်ယူႉတႃႉသေႉ။ လွင်ႈၵွၵ်ႉပိၼ်ဢေယႈယႂ်ႉလိၵ်ႈလၢႆႈ လုလိဝ် တြႃးၵၢၼ်ၶၼ်ႇ ၵၢၼ်လႂ် တီႈလႂ် လွင်ႈလႂ် သေမဝ်ႉဝႃႈ ယႂ်ႉၵမ်ႉ ပူၼ်ႇလွတ်ႈလႈ မၢၼ်းတိုၼ်းလႈပိၼ်လွမ်းၶဝ်ႉၶၼ်ႇ။

ၵူၼ်းမီးယူႉဢေတႇ– ၵူလ်းၵႃႈ ၵူၼ်းၶၼ်ႇ မီးၵသၢၵ်ႈၵႃႉယု ၵူတ်ႉယဝ်ႇတေလႈတၢႆ။ ၶိုၼ်းဢေၵႈ ၵူတ်ႉယဝ်ႇတၢႆၶၼ်ႇ ပိၼ်ၶၢဝ်း ယၢမ်းၶိုင်ႈၵၢၼ် ပိၼ်ယႃႇဝ ၶိုင်ႈၵၢၼ် မၢၼ်းၵမ်ႉမၶၼ်ႈၵမ်ႉ ၵိမ်း ၵမ်ႉပိၼ်ထႃႉဝရ။ ၵူလ်းၵႃႈ ၵူၼ်းၵၢၼ်ဝႃႈၶၼ်ႇ မီးယူႉ ဢေတႇယဝ်ႇ ၶၼ်ႇပိၼ်တြႃးၵၢၼ်ထုၵ်ႉမ်ၶၼ်ႈႁူင်ႇဝႃႈလႈ မၢၼ်းပိၼ် သီလ်လႃႉယဝ်ႈ။ ၵူလ်းၵႃႈၵမ်ႉမၶၼ်ႈၵမ်ႉၵိမ်း မီးၶၢဝ်းယၢမ်း ၵၢၼ်မၵ်းၶၢၶၼ်းဝႆႇ မၢၼ်းၵမ်ႉပိၼ်ထႃႉဝရ ၵွပ်ႈၶၼ်ႇ ႁူင်ႇဝႃႈ *သမုတိသီလ်လႃႉ*။

လိူဝ်ႇလၢတ်ႈလိုင်ႈတၢႆး ဝၢၼ်ႈမိူင်းလိုင်ႈတၢႆး ယႃႉသႃႉယိင်ႈ ထုင်းလိုင်ႈတၢႆး သႃႉသၶေႃႉလိုင်ႈတၢႆး လိူဝ်းၶၼ်ႇမီးဝႆႇယူႉ။ ၶၼ်ႇ ပိၼ် သမုတိသီလ်လႃႉ။

လ်ၢႆးလုၵ်.ယိုၼ်.လိူဝ်.လၢတ်ႈလိုင်ႈတ်ႇ တပ်.သိုၵ်းလူင်ၵၢၼ် တေပူတ်းပွႆ,ၵၢဝ်လိူဝ်.လၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်း သီၼ်ႈတၢင်းၶေႈၵၢၼ် လၵ်းၶေႃမ်း(5)ၶေႈလိူဝ်းၶႆ. ပီၼ်သမုတိသိတ်လႃ,။

ၵၢၼ်လ်ႁ် **တီႈလ်ႁ်** လွင်ႈလ်ႁ်သေမဝ်,ဝႆႈ မၢၼ်းၵွၵ်,ပီၼ်ၼယႈ ယ်ႁ်, လီၵ်ႈလ်ၢႆႈလုလီဝ်ယူ,တႃ,သေ, ဢုးၵၢၼ်ၶႆ. မႃးတူလ်း တီႈ ၵူၼ်းၶိုင်ႈၵေႃ.ၼလႈသင် လိူဝ်.လၢတ်ႈဝၢၼ်ႈမိူင်းၶိုင်ႈ ၵၢၼ်ၼလႈသင် ဝႃ,တသယေႃးဢုး ၵၢၼ်ပ်ၢႆးမိူင်း ၶိုင်ႈၵၢၼ် ၼလႈသင် လွၵ်းပိူင်ၶိုင်သၢင်ႈၵျၢင်ႈပွင်ဝၢၼ်ႈမိူင်းၶိုင်,ၵၢၼ်ၼလႈ သင် လူင်ပွင်လိုင်ႈ ၶိုင်ႈၵၢၼ်ၼလႈသင် မုၵ်.လုမ်းၶိုင်,ၵၢၼ် ၼလႈသင် သတ်.တသေႃးၵလူင်တင်းၵၢၼ်ၼလႈသင် ၵေႃးၵႃ သလေႃးၵလူင်တင်းၵၢၼ်ၼလ,သင် တင်းသိၼ်ႈၶႆ. ၵၢၼ်မၢၼ်ႈ ၵိုမ်းၵမ်,မီး မၢၼ်းပီၼ်လွမ်းဢုး *ၵွၵ်,ပီၼ် ၼယႈယ်ႁ်,လီၵ်ႈ လ်ၢႆႈလုလီဝ်ၶေၶ်.တင်းသီင်ႈယဝ်. ၵီႈသင်ၵေႃႈၵမ်,မၢၼ်ႈၵိုမ်း ထႃ,ဝရ မၢၼ်းပီၼ်ၵၢၼ်ဝိၵ်.လၵူလ်းၵူလ်း လွင်ႈၵွၵ်,ပီၼ်ၼယႈ ယ်ႁ်,လီၵ်ႈလ်ၢႆႈလူ.လီဝ်ၶႆ. ပွင်,ဝႆႈၵၢၼ်ဝိၵ်.လ ၵၢဝိၵ်.လၶႆ. မၢၼ်းပီၼ်ပရႃမတ်.ထသိတ်လႃ, လင်,ဝႆႈ ပေႃးတေမႃးႁူပ်ႈ ၶႆ သမုတိသိတ်လႃ,ၶႆ. မၢၼ်းပီၼ်ဢုး ၵၢၼ်ထုၵ်,မီၼ်ႈၵၢၼ် ပီၼ်ၵၢၼ်မီးလူဝ်ႈၶၢဝ်း ပရႃမတ်.ထသိတ်လႃ,ၶႆ. မၢၼ်းပီၼ် ဢုးၵၢၼ်ထုၵ်,မီၼ်ႈထႃ,ဝရ။

ဢုးၵၢၼ်ထုၵ်,မီၼ်ႈသွင်ၵၢၼ် သိတ်လႃ,သွင်ပႃးၶႆ. မၢၼ်း တိုၼ်းၵပ်းၵ်ၢ, လပ်းႁူမ်းၵၢၼ်ဝ်. ၵၢၼ်ၶိုင်ႈမီးလင်, ၵၢၼ်ၶိုင်ႈ ၵေႃႈမီးလ်ႈ မၢၼ်းပီၼ်ၵူလ်ႈပိုင်ႈငၢမ်ႈ ငၢမ်ႈပိုင်ႈၵူလ်ႈ ယုမ်, ယမ်တုင်းၵျၢပ်.ၵၢဝ် သမုတိသိတ်လႃ,ၵူလ်းသေ ပိုၼ်.ပ်တ်ႈပရႃ

မတ်.ထ သိလ်လႃ,ေဂႃႈ ၵမ်,တူၵ်းထုၵ်, ယုမ်,ယမ်တုင်းၡႃပ်.
ၵႁ်ပရႃမတ်.ထ သိလ်လႃ,ၵူလ်းေသ ပိုၶ်.ပိတ်ႈ သမုတိသိလ်
လႃ,ေဂႃႈၵမ်,တူၵ်းထုၵ်, ၵမ်,ပိၶ်လ်ႈၽူႈမီးသိလ်လႃ,ၔတ.။

ၽူႈမီးသိလ်လႃ,ၔတ.ၔတ. တိမ်ထူၶ်ႈ ေဂႃ.ၶိုင်ႈၶ်. ေတ
လ်ႈယုမ်,ယမ်တုင်းၡႃပ်.ၵာဝ်သိလ်လႃ, တင်းသွင်ပႃးေသ ပုၶ်ႈ
တႃ,သမုတိသိလ်လႃ,ေဂႃႈ ေတလ်ႈယုမ်,ယမ်တုင်းၡႃပ်.ၵာဝ်ေသ
ဂျႃင်.ဂမ်ၡိတ်းလွမ်း ပုၶ်ႈတႃ, ပရႃမတ်.ထသိလ်လႃ, ေဂႃႈ
ေတလ်ႈယုမ်,ယမ်တုင်းၡႃပ်.ၵာဝ်ေသ ဂျႃင်.ဂမ်ၡိတ်းလွမ်း။ ၽိင်,
ၶိုင်ႈဂၶ် တင်းသွင်ၵာၶ် သွင်ပႃးလင်, မၶ်းပိၶ် ၽူႈမီးသိလ်
လႃ,ၵာၶ်တိမ်ထူၶ်ႈယာဝ်ႈ။

ၡူၡၶ်ၡႃပ်.ၵာဝ် လိူဝ်.လႃတ်ႈ ဝႃၶ်ႈမိူင်း ၽႃ,သႃ, သႃ,သ
ၶႃ, လိုင်ႈတိးၡဝ်းေသ ၡၵ်.သႃၡိတ်းလိင်.ၡိတ်းလူ ယုၵ်.ယွင်ႈၡွ်ႈ
ေပႃးၶိုၶ်ႈယုႆ,မုႆ,သုင်ၶ်. မၶ်းပိၶ်လွမ်းၶင်, ႁႃးၵာၶ်ထုၵ်,
မိၶ်ႈ သမုတိသိလ်လႃ,ယာဝ်ႈ။

ယုမ်,ယမ်ၡႃပ်.ၶႃမ်,ဝႃႈ မၶ်းတူင်.ၶိုင် ၔၽႈယုႆ,လိၵ်ႈလ်ႃႈ
ယူ,တႃ,ေသ, ၵာၶ်ဝႃႈၶၶ်.ေသ ဂျႃင်.ဂမ်ၡိတ်းလွမ်းငဝ်းလ်ႃး
ၵာၶ်ထုၵ်,မိၶ်ႈၶၶ်.လိုင် မၶ်းပိၶ်လွမ်းၶင်,ႁႃးၵာၶ်ထုၵ်,
မိၶ်ႈပရႃမတ်.ထသိလ်လႃ,ယာဝ်ႈ။

ေပႃးယုမ်,ယမ်တုင်းၡႃပ်.ၵာဝ် ၡိတ်းလွမ်း သိလ်လႃ,သွင်ပႃး
ၶ်.လင်, ၽူႈၡၵ်.ထွတ်ႈမျႃတ်ႈသီ,ယူိင်ႈၡဝ်းေတပိၶ်ၽူႈမီးသိလ်
လႃ,ၔတ.ယာဝ်.။

ပေၤးတေရှုပ်ၣ်သေလၢတၢ်ၣ် ပှ̱တၢ်းပှ̱တၢ်းလိၤင် ဟူၣ်ဒီးသိလ်လၤ, ကခၣ်ဝၤၣ်ခၣ်. မခၣ်းပီၣ်ခၣ်ယှူၣ်ရှုထိၤင်တြၤး ကခၣ်ထုၤဂ်,မ်ၣ်ခၣ်ၣ်ယှုမ်, ယမ်တုၤင်းရှၢပ်.ကၥ်တြၤး ကခၣ်ထုၤဂ်,မ်ၣ်ခၣ်ၣ်၊ ဂျၢင်.ဂမ်ဂှိတ်းလှ̱မ်း တြၤးကခၣ်ထုၤဂ်,မ်ၣ်ခၣ်ၣ် ကခၣ်ဝၤၣ်ခခခၣ်.ယၥ်.။

ရှုသိလ်လၤ,။

ယှုမ်,ယမ် တုၤင်းရှၢပ်.ကၥ် သိလ်လၤ,။

ဂှိတ်းလှ̱မ်း သိလ်လၤ,။

ပီၣ်ခၣ်ယှူၣ်မီး သိလ်လၤ,။

ဝႃႇတၵွမ်ႇမျူႇၶဝိတ်ႉလႄႈ ၵၢၼ်ပူတ်းပွႆႇ
လိူဝ်ႉလၢတ်ႈလိုၵ်ႈတႆး

ၵၢၼ်ပူတ်းပွႆႇလိူပ်ႉလၢတ်ႈလိုၵ်ႈတႆးၼၼ်ႉ ငဝ်ႈပိုၼ်ႉမၢၼ်းပိူၼ် ပျႃသၼႄႃႇ ၵၢၼ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈတႆး လႄႈမၢၼ်ႈ။ ပျႃသၼႄႃႇလိူဝ်ႉ လၢတ်ႈတႆး လႄႈမၢၼ်ႈၼၼ်ႉ မၢၼ်းပိူၼ်ထိၼိုင်ႈပိူၼ်ပိူင်လူင်။ၵွပ်ႈ ပိူဝ်ႈမၢၼ်ႈၶၢၵ်ႈမိူင်းၼၼ် ၵဝ်လႆးၵမ်ႇ[တြ]ႃးသေ သိမ်းၵဝ်ဝႆႉ မိူင်းတႆး တိၵ်းတိင် ႄပႉၵၼ်လိူဝ်ႉလၢတ်ႈ ၵူၼ်းမိူင်းတႆးလႄႈပျႃ သၼႄႃႇလိူဝ်ႉလၢတ်ႈတႆး လႄႈမၢၼ်ႈၼၼ်ႉပိၼ်ၵွၵ်ႇမႃႇပျႃသၼႄႃႇ ၵၼ်ၼၼ်ႉ တေႃႇထိုင်ယၢမ်းလိဝ် ၵမ်ႇပႆႇႄၵႈလိတ်ႈလႆႈ။ လိူဝ်ႉ လၢတ်ႈၵူၼ်းမိူင်း လိုင်ႈတႆးၼၼ်ႉ ယိပ်းၵမ်လၢၵ်ႈၼေႃၵ်ႈ ၶဝ်ႈပွႆး တိုၵ်းသေႄၵႈလိတ်ႈယူႇ။ ၵူၺ်းၵႃႈပွႆးတိုၵ်းပူတ်းပွႆႇလိူဝ်ႉလၢတ်ႈ လိုင်ႈတႆး ၵမ်ႇပႆႇထိုင်သဝ်မွၵ်ႇတီႈယိူင်းမႆႃ။

ပုၼ်ႈတႃႇပွႆးတိုၵ်းပူတ်းပွႆႇလိူဝ်ႉလၢတ်ႈတေႃၵွင်ႇႄပႉၼၼ်ႉ လွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈ လိူဝ်ႉလၢတ်ႈပိၼ်ပိူင်လူင်။လိူဝ်ႉလၢတ်ႈလိုင်ႈတႆး တင်းသိင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈမၢၼ်ႈၵိၼ်ႇၵၼ်သေ ၶဝ်ႈပွႆႇတိုၵ်း လင်ႇတေ ၵျႃႈလိုပ်ႈလႆႈမၢၼ်ႈၶၢၵ်ႈမိူင်း။ လွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈလိူဝ်ႉလၢတ်ႈၼၼ်ႉ မၢၼ်းပိူၼ်ၵျွင်းၵီးပုၼ်ႈတႃႇၵူင်းလေႃႉလႆးလုၵ်ႉယိုၼ်ႉပူတ်းပွႆႇ လိူဝ်ႉလၢတ်ႈလိုင်ႈတႆး တေၵိင်ႈၼိုၼ်ႈၼႃႈဝႆႇဝႆးသေ ႁွတ်ႈထိုင် သဝ်မွၵ်ႇ တီႈယိူင်းမႆႃယဝ်ႉ။

ဝႃႇတၵွမ်ႇမျူႇၶဝိတ်ႉၼၼ်ႉမၢၼ်းၶၢမ်ႇပိုၼ်ႉဝႆႉၼိူဝ်လွင်ႈလၵ်း ႄယထၢၼ်ႈၵူၼ်းႄလႈ ပွႆးတိုၵ်းထၢၼ်ႈၵူၼ်း။ ပျႃသၼႄႃႇထၢၼ်ႈ ၵူၼ်း၊ ပွႆးတိုၵ်းထၢၼ်ႈၵူၼ်းၼၼ်ႉပိၼ်ဝႆႉငဝ်ႈႁၢၵ်ႈသေ ပျႃသၼႄႃႇ

လိူဝ်ႉလၢတ်ႈ ပွႆးတိူၵ်း လိူဝ်ႉလၢတ်ႈၶေၶၼ်ႉ ပဵၼ်ၵိင်ႇၼေ ႁၢၵ်ႈ
ၵွၼ်ႇ ၵၢၼ်လုၵ်ႉတီႈငဝ်ႈႁၢၵ်ႈလူင်ၶေၶၼ်ႉသေ တဵၵ်ႇ,ၵိင်ႇ,ၵွၵ်ႇ,
မႃးၵူလွၵ်းၶၼ်ယဝ်ႉ။ ၵွပ်ႈၶၼ်ဝႃႇ,တၵွမ်ႇ,မျူႇ,ၶိတ်ႉႁၢပ်ႉၵၢဝ်ယုမ်ႇ,
ယၢမ်ႇ,ဝႆႉၶၼ်ႉ ပေႃးၼၢႈလိတ်ႈလႆႈ ပူႇသၶေႃႇ, ထၢၼ်ႈၵူၼ်းလင်ႇ,
တေၼၢႈလိတ်ႈလႆႈ ပူႇသၶေႃႇ, လိူဝ်ႉလၢတ်ႈၶၼ်သေ ၵၢဝ်ပွႆးတိူၵ်း
ထၢၼ်ႈၵူၼ်းပဵၼ်ယွၼ်ႇ,ဝႆႉ လိူဝ်ပွႆးတိူၵ်းပူတ်းပွႆႇ,လိူဝ်ႉလၢတ်ႈ တင်း
သဵင်ႈယဝ်ႉ။

ၵွပ်ႈၶၼ်ၼသႈ ၶွၼ်းလိူဝ်ႉလၢတ်ႈ ၶိူင်ႈၵၢၼ်ၶေၶၼ်ႉ ဝႃႇ,တၵွမ်ႇ,
မျူႇ,ၶိတ်ႉ ၶပ်ႈမႃးၶၼ်လိူင်။ ၵိူင်ၶိူဝ် ယဝႉလၢတ်ႈပၢၼ် ၵူၼ်း
မိူင်းတူၵ်းလႃႈ တူၵ်းလိူၼ်း။ ပိင်ႇ,လၢႇ, ပိုၼ်ႉႁူႉလဵၵ်ႉၵေ, ၵေ,
မၢင်။ ၵၢၼ်တူဝ်ထူပ်း ၵိဝ်ႇ,လူလၢႆႈဝႃႇ,တ သပေႃးဤႇ ၼသႈ
ၵၢၼ်ပႆႇမိူင်းလဵၵ်ႉၵေ,ၵေ,မၢင်သေ လၢင်ႈပဵၼ်ပေႃးပုၼ်ႈတႃႇ,
လွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈလိူဝ်ႉလၢတ်ႈယူႇ,ယဝ်ႉ။

ဝႃႇ,တ သပေႃးဤႇ ၵၢၼ်မိူင်း ၶိူင်ႈၵၢၼ်ၶၼ်ႉ ပုၼ်ႈတႃႇ,
လိူဝ်ႉလၢတ်ႈ ဝၢၼ်ႈမိူင်းၶိူင်ႈၵၢၼ် ၵိူင်ၶိူဝ်ငဝ်းလႆးၶိူင်ႈၵၢၼ်
ၵိူင်ၶိူဝ် ယွင်းယၢမ်း ၶိူင်ႈၵၢၼ်ၶေၶၼ်ႉ ပေႃးဝႃႈ ထုၵ်ႇ,မဵၼ်ႈ
လိူင် လၢင်ႈပဵၼ်ယွၼ်းလီယူႇ,သေတ ပေႃးဝႃႈၵၢမ်,ထုၵ်ႇ,မဵၼ်ႈ
လိူင် လၢင်ႈပဵၼ်ပေႃးၶဵၼ်လူးၵွၼ်ႇ,ယဝ်ႉ။

ၵွပ်ႈၶၼ်ၼသႈဝႃႇ,တၵွမ်ႇ,မျူႇ,ၶိတ်ႉၼသႈ ၵၢၼ်ပူတ်းပွႆႇ,လိူဝ်ႉ
လၢတ်ႈလိူင်ႈတႆးလင်ႇ,တေထုၵ်ႇ,မဵၼ်ႈ ၵၢမ်ႇ,ထုၵ်ႇ,မဵၼ်ႈၵၢၼ်ဝႃႈ
ၶေၶၼ်ႉ တိူင်မႃးၶၢဝ်းယၢမ်းလီလႆႈ ၶပ်ႉၶႃႇ, ထတ်းသၢင်တူလွၵ်း
ယဝ်ႉ။

(1) ပျႃသႃၶႄႇလိူဝ်ႇလၢတ်ႈ ၸလႈပျႃသႃၶႄႇ ထၢၼ်ႈၵူၼ်းၶွင်ႈလိူင်ႈတေႃး။

လိူင်ႈတေႃးၼၼ်ႉ ႁူဝ်ၵူၼ်းၸလႈယႅၼ်ႇလိၼ် ပေႃးမႃးၶိူင်းၵၼ် ၼၼ်ႉယႅၼ်ႇလိၼ် ၵၢင်ႈသေႁူင်ၵူၼ်းၵၼ်မီး လိူဝ်သေၼၼ်ႉလိၼ်တီႈ ယုၵ်ႇတီႈသွမ်ႈမီးၼမ်ယုၼ်ႇ ၼမ်ႉမၼ်း လိၼ်လီ ၶူဝ်ႈၶွင်တွၼ်ႈလိၼ် ၶိူဝ်လိၼ်မၢၵ်ႈမီးလိူင်ႇ ၼမ်ယူႇ ၸလႈ ပျႃသႃၶႄႇ ႁၢႆႈၶႄႈသူၼ် ပျႃသႃၶႄႇ ၵူၼ်းၵိုပ်းၵူၼ်းယၢၵ်ႈၵမ်ႇ မီး မီးၵေႃႈ လႅၵ်ႈၵေႇၵေႃႇ မၢင်ၸၼ်ႉၸတႉ။ ၵိူင်ၶိူဝ်ၵၢၼ်မၢၵ်ႈမီး သေလုပ်ႇ လိူတ်ႈတႅၵ်းတႅင် ၵၼ်ၼၼ်ႉ ၵမ်ႇ ႁၢဝ်ႉ ႁႅင်း လွင်ႈထၢၼ်ႈၵူၼ်း လၼ်ႉ ၵူၼ်းပႅၵ်ႇ ပိူင်ႈ ၵၼ်ၵမ်ႇ ယၢၼ်ၵၢင်ႇလူင်ၵႃးလႃး။ ထၢၼ်ႈၵူၼ်း လၼ်ႉ ၵူၼ်းမီးယူႇ သေတ ပျႃသႃၶႄႇ ထၢၼ်ႈၵူၼ်း ပွႆးတိုၵ်းထၢၼ်ႈၵူၼ်း ၵမ်ႇ ႁႅင်း ယွင်ႇ။ ၵွၼ်တၢင်းၼၼ်ႉ ပတေႃႇ သရိတ်ႈၶဝ် ႁူဝ်ႈႁူဝ်းပိူင်းသွင်မႃးယူႇ သေတၵမ်ႉပႃႈၼမ်ၼၼ်ႉ ၵူၼ်းမိူင်းယုမ်ႇ ယမ်ႁၵ်ႉသႃၶိူဝ် ပတေႃႇ သရိတ်ႈၶဝ်မႃးယူႇ။ တိုၵ်မႃးပီ 1957 ၼၼ်ႉလူင်ပွင်လိုၵ်ႈမၢၼ်ႈၶဝ် ၵဝ်လႆႈၵထမ်ႇ မသေ လွႆႉ လဝ်ႈယႃ ၶဝ် ဝၢင်းၵႃႇ ၶႄႇ ၸလႈ ပတေႃႇ သရိတ်ႈၵေႃႈ ႁႅင်းၵူၼ်းၵွႆႇ ၸတႉၸတႉယၢဝ်း ၵႃးၶႄႇ ၵုပ်ႉပိူင်ႇ ၵေႃႈ ၵမ်ႇ မီးၶွင်းၶူဝ်းၶဝ်ယၢဝ်း။ ယၢမ်းလႅဝ်ၼၼ်ႉ ၶွင်း လိူင်ႈတေႃး ပျႃသႃၶႄႇ ထၢၼ်ႈၵူၼ်း ၵမ်ႇ ႁၢဝ်ႉ ႁႅင်း သေၵမ်ႇ ၵူး ပႅၼ်ၵၼ် လႅၵ်ႈၵေႇၵေႃႇ မၢင် ဝႆႉ ၸတႉၸတႉ။ ပျႃသႃၶႄႇ လိူင်ႉ လၢတ်ႈၸတႉလိူင် ပႅၼ်ယႅဝ်းသိုၵ်းလူင်သေ လုၵ်ႉမႆႈယူႇ ၶွင်းလိူင်ႈ တေႃး။ ယွၼ်ႉပိူဝ်ႈမၢၼ်ႈၸၢၵ်ႈမိူင်းၶဝ်ၼၼ်ႉ ယိပ်းၵမ်ဝႃႇ တ မၢၼ်ႈ လိူဝ်ႉၶိူဝ်းသေၵႅမ်ႉၵၢၼ်း ၵူမ်ႈၵုမ်ပႅတ်ႈလိူဝ်ႉလၢတ်ႈ ဝၢၼ်ႈ

မိူင်းလိုင်ႈတႆးဧလႈ ပတိၵ်ႈၶၢတ်ႈ ၶွၼ်ႈဧၵႈ ၵူၼ်းမိူင်းတႆးဧလႈ မၢၼ်ႈၶွၵ်ႈမိူင်း ၶၼ်ႇပိၼ်ၵၼ်ၵျၢဝ်ႇၵျိင်း ဧတႇဧတႇသေ ၶိုၼ်ႈ ထိုင်လၼ်ႇသုင်သုတ်း ဝႆႉယူႇယဝ်ႉ။ ၵပ်ႈၶၼ်ႇၶွၼ်ႈလိုင်ႈတႆးယၢမ်း လိၵ်ႈၶၼ်ႇပျသၶႄႇ လိူဝ်ႇလၢတ်ႈပိၼ်ႈငိုၼ်လူင် ပိၼ်ထိုၼ်ႈသေ ပျသ ၶႄႇ ထၢၼ်ႈၵူၼ်းၶၼ်ႇၵမ်ႇပေႃးမီးတၢႇတေလႆႈလၢတ်ႈ။

ၵပ်ႈၶၼ်ဧလႈ ဝႃႇတၵမ်ႇမျူႇၶဝ်တ်ႇ ၵၼ်လၵ်းဧယ ထၢၼ်ႈ ၵူၼ်း၊ ၵၼ်ၵဝ်ပွႆးတိုၵ်း ထၢၼ်ႈၵူၼ်းပိၼ်ပိူင်လူင်ၶၼ်ႇမၼ်းၵမ်ႇ မႃးၶူပ်းထုၵ်ႇတင်း ပျသၶႄႇ ၵၼ်ပိၼ်ယူႇ ၶွၼ်ႈလိုင်ႈတႆးသေ လွင်ႈယွမ်ႇၵျူမ်ႈ လိူဝ်ႇလၢတ်ႈၵၼ်ၵမ်ႇလၵ်းဧယ ထၢၼ်ႈၵူၼ်း လၼ်ႇၵူၼ်း၊လၢဝ်းၶိူဝ်းၵူၼ် းဧလႈယႃႇသႃႇ ယိုင်ႈထုင်းၶၼ်ၶၼ်ႇ ၵူလိုၼ်းထုၵ်ႇမၼ်ႈ တင်းပျသၶႄႇ ၵၼ်ပိၼ်ယူႇ ၶွၼ်ႈလိုင်ႈတႆး ယၢမ်းလိၵ်ႈၶၼ်ႇယဝ်ႉ။

(2) ယိုင်ႈထုင်းဧလႈ ၶၼ်မ်ႇလွင်ၵူၼ်းမိူင်းလိုင်ႈတႆး။

ၵူၼ်းမိူင်း လိုင်ႈတႆးၶၼ်ႇ ၵမ်ႇပႃႈၶၼ်မ် ယုမ်ႇယမ် ပိုင်ႈၵူဝ်း သႃႇသၶေႇ ၶမ်းပြူးပိၼ်လၼ်ႈ ၵေႃႇတမၼသ မီးလွင်ႈယိၼ်ႇ ဧငႈၵူၼ်ႈၵွၼ်ႇ၊ လွင်မိတ်ႈတႃႇ၊ ၵရူႇၶႄႇ၊ မုတိတ်ႉတႃႇ၊ ၵု ပိၵ်ႉၶႃႇၶၼ်မ်။ မီးၵေႇတၶႄႇ ယိုၼ်ႈပၼ် ၵိတ်ႈတၢင်းလူႇ မီး ၶၼ်မ် မီးၶၼ်မ်ႇလွင်ၶႆႈယူႇ သဝ်းလွတ်ႈလွတ်ႈလိၵ်းလိၵ်း ယိုင်ႈထုင်း တၢင်းယၢမ်ႈဧလႈ ၶၼ်မ်ႇလွင်ၵူၼ်းမိူင်းလိုင်ႈတႆးၶၼ်ႇၵေႃႈ၊ မၼ်း ၵမ်ႇၶူပ်းထုၵ်ႇ တင်းဝႃႇတ ၵမ်ႇမျူႇၶဝ်တ်ႇသေ မၼ်းၶူပ်း ထုၵ်ႇတင်းဝႃႇတ တီႇမူဝ်ႇၵရေႇသီႇ ၵူလိုၼ်းယဝ်ႉ။

(၃) ငဝ်းလၢႆး ၶွၼ်ႇမိူင်းမၢၼ်ႈ (တႆး ၶၢင် ၶျၢင်း ယၢင်း ယၢင်းလႅင် မွၼ်း ယၶႅင်,) ယၢမ်းလဵဝ်။

ၶွၼ်ႇမိူင်းမၢၼ်ႈယၢမ်းလဵဝ်ၼႆႉ မၢၼ်ႈၶဝ်ယိပ်းဝႆႉ,တ မၢၼ်ႈ လိူဝ်ႇ.ၶိုၼ်းယူႉ,ဝႆႉ,တမၢၼ်ႈၶိူင်ႈမိူင်းသေ ဢပ်ႇ.ၵိၼ်တၢင်းတၢင်ႇ. ၶိူဝ်ႇလိူဝ်ႇ.ၸၢတ်ႈၵူၼ်းမိူင်းတႆး ၶၢင် ၶျၢင်း ယၢင်း ယၢင်းလႅင် မွၼ်း ယၶႅင်, ၶဝ်ၼႆႉ. တင်းသဵင်ႈၼႃႈ လိူဝ်ႇ.ၸၢတ်ႈ လိူဝ်းၼၼ်ႉ. တင်းသဵင်ႈ ၵွၼ်ၵၼ်ယႂ်းၵမ် လၢၵ်ႈၶၢၵ်ႈသေ လုၵ်ႉ.ယိုၼ်ႇ. မၢၼ်ႈၶဝ်ယူႉ,တင်းမိူင်း။ ပျႃႇသၼ်ၶေႃႈ,ၼၼ်ႉ. မၼ်းပိၼ်ပျႃႇသၼ်ၶေႃႈ,လိူဝ်ႇ. ၸၢတ်ႈ ယဝ်ႉ. ၵူႊၸုမ်းၵူႈၽၢႆႇ,ၶိုင်ႈသမ်ႉ.ယူင်ႇပွင်ႇလိူင်ႈမၢၼ်ႈလုမ်း မ သ လ ၶဝ်ၼႆႉ. ၵပ်ႉဝႆႉ,တသူဝ်ႇ,သျူႉ,လိတ်ႇ.မၢၼ်ႈ သေသူၼ်း တုမ်ႇ ပိုၼ်ယၢဝ်း,ၵူၼ်းမိူင်း ၶိူဝ်ႇလုမ်းလိူဝ်ႇ.ၸၢတ်ႈ ၵၼ်လုၵ်ႉ. ယိုၼ်ႇ.ယူႉ,လိူဝ်ႉၼႆႉ. မၢၼ်ႈၵဝ်ယႂ်ႈယိုၼ်ႇ,ႁၢတ်းၶေႃႈတိူဝ်ႈသေ လိူဝ်ႇၶႄပိၼ်လုမ်းၵူၼ်းၵ ယႂ်ႈယိုၼ်ႇ, မၼ်းၵဝ်လွင်ႈၵႂၢမ်းလပ်း သိူဝ်ႈ,ႁၢတ်းၶေႃႈတိူဝ်ႈသေ လိူဝ်ႇၶႄပိၼ်လုမ်း ၵူၼ်းၵလပ်းသိူင်, မၼ်းၵဝ်ၵွမ်ႇ,မျူး,ၶိတ်ႇ.မၢၼ်ႈ ႁၢတ်းၶေႃႈတိူဝ်ႈမၼ်းသေလိူဝ်ၶႄ ပိၼ်ၵူၼ်းလွမ်းသင် ၵွမ်ႇ,မျူး,ၶိတ်ႇ.ႁၢတ်းၼႆႉသေ ၶိုင်ၵျၢမ်ႇ,တၢၵ်း လူမ်ႈယၢဝ်ႇလိူဝ်ႈသိူင် ပုမ်ႈတိုၵ်း ပူၼ်ႈပုမ်ႈ,လိူဝ်ႇ.လၢတ်ႈ တင်းသဵင်ႈ ယူႉ,လိူဝ်ႇသေၼႆႉ.ပိုၼ်ယၢဝ်း, ဝႆႉမၼ်း ႁၢတ်းသိုၵ်းၵၼ်ႁဵၼ်းၵၼ် ၵိူတ်ႇ,ၸၶ လွင်ႈလူတ်ႈလိူဝ်းလိူဝ်ႇ.ၵၢတ်ႈၼႆႉသေ ႁၢင်ႈႁၼ်းသိုၵ်း တိုၵ်းတေႃး ၶိူဝ်ႇၵိူဝ်ႇ.လၢတ်ႈလိူဝ်းၼႆႉ. ႁၢဝ်ႇ.ႁၢဝ်ႇ.ႁဵင်းႁဵင်းယူႉ, လိူင်ႈယဝ်ႉ,ၶိုင်ႈသမ်ႉ. ပ ၵ ပ ၶဝ်ၼႆႉ.ပိုင်ႈၵိင်ႇဝႆႉ.မိူင်းၶေ,လိူင်သေ ၵပ်ႉဝႆႉ,တၵွမ်ႇ,မျူး,ၶိတ်ႇ. သူၼ်းတုမ်ႇၵူၼ်းမိူင်းယူႉ,ၵပ်ႉၵူႈလွၵ်း

ႁူႈလၢႆး သေ တိုတ်ႉ ထၼ်သူၼ်း တုမ်ၵဝ် ထုမ်း လိူဝ်ႉ ထၢတ်ႈ သုၵ်ႉ
ယိုၼ်ႉ ၶဝ်မႃး ႁၢပ်ႉ ၶၢမ်ႇ လွင်ႈ မၼ်း ၵွၼ်ႁူဝ် သေ ႁိတ်း ႁူၼ်း ထွမ်း
လင်ပႆ ထွမ်း သိၼ်ႈ တၢင်း မၼ်း ယူႇ ပေႃး သူၼ်း တုမ်ၵဝ် ၵမ်ႇ လႆႈ
ၼႆ ၵဝ်လၢႆး ၶျေႃး လၢႆး ၵျမ်း လၢႆး ႁူတ်ႉ လၢႆး ငေႃး ႁူႈ ယဝ်ႉ ယဝ်ႉ
သေ ႁိတ်း ႁွႈ ထုမ် လိူဝ်ႉ ထၢတ်ႈ သုၵ်ႉ ယိုၼ်ႉ ၶဝ် ပွၵ်ႇ ယႆး ယၢတ်ႇ
ၼယၵၼ်ယူႇ။

ၵိုင်ၼိူဝ် ငဝ်း လၢႆး ၼွင်း မိူင်း မၢၼ်ႈ ၵၼ်ၼႆႉ သေ ပုၼ်ႈ ၽႃႇ
လိူဝ်ႉ ထၢတ်ႈ တၢင်း လႆ တေ ပူတ်း ပွႆႇ လႆႈ ၶၼၼ်ႉ လိူဝ် သေ ၶၢမ်ႇ ပိုၼ်ႉ
ၼိူဝ် ၵၢၼ် လိူဝ်ႉ ထၢတ်ႈ ၵၢမ်ႇ မီး သင် ယဝ်ႉ။

(4) ငဝ်း လၢႆး လၢႆး လုၵ်ႉ ယိုၼ်ႉ ၼွင်း လိုင်ႈ တႆး ယၢမ်း လိၵ်

လၢႆး လုၵ်ႉ ယိုၼ်ႉ လိုင်း တႆး ၼႆႉ တင်ႈ တေႇ ပီ (1958) သေ
ႁူတ်ႇ ၵွၵ်ႇ ပိၼ်မႃး ႁူပ်ႉ ၵႃႈ တေႃႇ ထိုၵ် ၸၼ်း မူဝ်ႈ ၼႆႉ လွင်ႈ
ယွမ်ႉ ႁူမ်ႈ လိူဝ်ႉ ထၢတ်ႈ ၵမ်ႇ ပႆ ပူၵ်း တင်ႈ လႆႈ ႁွပ်ႈ သင် ၼႆ လိုင်
ၼွင်း လိုင်ႈ တႆး ၼႆႉ၊

1 ပျသၼေႇ လိူဝ်ႉ ထၢတ်ႈ ၼွင်း ႁူၼ်း မိူင်း တႆး ၶဝ်ႇ ၵၼ်ၵမ်ႇ
ပႆ ဢေၵ်ႈ လိတ်း လႆႈ။

2 ဂိဝ်ႇ လူလၢႆႈ ၵၢၼ်ပႆး မိူင်း လွင်ႈ ထူပ်း တၢင်း ႁၼ် ႁူၼ်း မိူင်း
တိုၵ်ႉ လိၵ်ႉ ဢေ ၵေႃ မၢင်။

3 ဝႃ တႁွမ် မျူ ၼိတ်ႉ လုၵ်ႉ တိုႈ တသၢင်ႉ လူင်ပွင် လိုင်ႈ
မၢၼ်ႈ ဢလႈ သင် ထုမ်း ပ ၵ ပ ၶဝ် ဢလႈ သင် ၶဝ်ႈ မႃး
ဝ်ႉ ၼွင်း လိုင်ႈ တႆး။

ခ့ၣ်းသၢမ်လွၣ်ႇခဲ. လွၣ်ႇဝါ့ တဂ့ၤမ်ႇမျှႇခိတ်.လုဂ်.တိႇလှ်င်
ပွၣ်လိၣ်ႇ မၢခ်ႇဧသႇ ပ ဂ ပ ခဝ်သေ ခဝ်ႇမါးခ့ၣ်းလိၣ်ႇတံး
ခဲ. ပ်ခဲကာခဲ လမ်ႇလွၣ်ႇသေပိုခ်ႇ။ ဝါ့တ ဂ့ၤမ်ႇမျှႇခိတ်.
လိုဝ်းခဲ. မခ်ိးခၢမ်ႇပိုခ်.ဝံ.ခိုဝ်ဝါ့တ မၢခ်ႇလိုဝ်.ခိုဝ်းယ့်ႇ
ဝါ့တမၢခ်ႇယှူႇခ့ၢဂ်ႇမှိုင်းဝံ.ဧလႇ မခ်ိးပ်ခဲဝါ့တ ဂ့ၤမ်ႇမျှႇ
ခိတ်. ကခဲတိုတ်.လခဲကဝ် လိုဝ်.လၢတ်ႇ ဂှုခ်ိးမှိုင်း လိုင်ႇ
တံး ယှူႇလင်လွမ်းဂှုခ်ိႇမၢခ်ႇဂှုလ်း။ မခ်ိးကမ်ႇလၢင်ႇကဝ်
လွတ်ႇဂၢင်းခကါးလါ့ကါ့ခါ့ မၢခ်ႇခဝ်လံႇ။ ဂ့ပ်ႇခဲဧလႇ
တါ့ဓတပှုဂ်းဘင်ႇ လွၣ်ႇယွမ်.ရှမ်ႇ လိုဝ်.လၢတ်ႇလိုင်ႇတံးခဲ.
မခ်ိးပ်ခဲဘခဲဂိတ်, ကခဲခွၣ်ႇ ကခဲယ ကခဲဂဝ်း ပိုင်လှုင်
ယဝ်.။

ငဝ်းလံၢး လံၢးလုဂ်.ယိုခဲ. လိုင်ႇတံးခဲ. လွၣ်ႇယွမ်.ရှမ်ႇ
လိုဝ်.လၢတ်ႇ ကမ်ႇပံႇပှုဂ်းဘင်ႇလံႇသေမဝ်ႇဂါး။ ယ်ခဲႇသိခဲ
လိုင်ႇတံးခဲ. ယၢမ်းလိဝ် ပ်ခဲပၢင်သိုဂ်းလှုင်ဝံ. ကခဲလုမ်း မ
ဘ လ ဧလႇလုမ်း ပ ဂ ပ ဂိမ်ကါ့ခါ့ဂခဲခခဲ. သေ ပ်ခဲတိႇ
ခဝ်ယွမ်.ဂခဲ ဂျၢမ်ႇတိဂ်းတိင် ကှုမ်ကိုခဲ ပ်တ်ႇလံၢးလုဂ်.ယိုခဲ.
လိုဝ်.လၢတ်ႇတင်းသိင်ႇယဝ်.။

ဂ့ပ်ႇခဲဧလႇ ပုခ်ႇတါ့လံၢးလုဂ်.ယိုခဲ. လိုဝ်.လၢတ်ႇလိုင်ႇ
တံး ဓတပှုဂ်းတင်ႇလံႇ လွၣ်ႇယွမ်.ရှမ်ႇလိုဝ်.လၢတ်ႇ ဧထႇသင်၊
ခင်ႇဂှိုဝ်ဓတလုဂ်းမခ်ႇလံႇဓဘ သိုပ်ႇယၢင်ႇခိုခ်ႇ ခါးႇဂ့ါ့လံႇ
ဓတါ့ထိုင်သဝ်မွဂ်ႇ တိႇယှိုင်းမံၢဧလႇသင်၊ ခင်ႇဂှိုဝ်ဝါ့တ ဂ့ၤမ်ႇ
မျှႇခိတ်. ဓတကမ်ႇခဝ်ႇမါး ခ့ၣ်းလိုဝ်.လၢတ်ႇ လဝ်ႇဂဝ်ႇ၊ ခ့ၣ်း
ဂၢခ်ပှုတ်းပံ့ႇ လိုဝ်.လၢတ်ႇ လဝ်ႇဂဝ်ႇခခဲ. ဓတလံႇသၢခ်
ခတ်းရၢမ်ႇတပ်.ဝံ.ယှူႇယဝ်.။

(5) ငဝ်းလၢႆးၶိုဝ်းၵမ်ႈၼႃႈယၢမ်းလဵဝ်၊

ငဝ်းလၢႆးၵမ်ႈၼႃႈ ယၢမ်းလဵဝ်ၼၼ်ႉ၊ သိုၵ်းၵမ်ႈၼႃႈပွၵ်ႈသွင် တင်ႈၼတႄႉယဝ်ႉ တူဝ်ႈၵူႈ လႆႈၶၢဝ်းယၢမ်းသၢမ်သိပ်းပီပႆၵူၺ်း ၼႄႈ ၵၢပ်ႈပၢၼ်ၽိုင်းၵၼ်ၼူႉမိူင်ႈၼႆႉ ၼင်ႊႁိုဝ် ၸေးၵမ်ႇပိၼ် ထိင်ႈသိုၵ်းၵမ်ႈၼႃႈ ပွၵ်ႈသၢမ်ၼၼ်ႉ၊ ၵူၼ်းမိူင်း တင်းၵမ်ႈၼႃႈ ၵႂၢၼ်ၵၼ်သၢၼ်ၶတ်း သိုၵ်းယူႇ။ ၵွပ်ႈၼၼ်ႉၼႄႈ ပုၼ်ႈတႃႇဝႃႈတ ၵွမ်ႈမျႃႈၶိတ်ႉ ထေႃႈလၢႆးၵျၢမ်း လၢႆးႁိတ်းပွႆးသိုၵ်းႁၢဝ်ႉႁိူင်း သေ သိမ်းၵၢဝ်တင်းၵမ်ႈၼႃႈၼၼ်ႉ ငဝ်းလၢႆးမၼ်း လိၵ်ႈဢေႈ ၵေႈမၢင်ၵူႈၼတႉၼတႉယဝ်ႉ။ လၢႆးလုၵ်ႉၼိုၼ်ႉၵွမ်ႈမျႃႈၶိတ်ႉ ၼၼ်ႉၵမ်ႈထၢင်ႈႁိတ်းၵၢင်ႈၵၢင်ႈၶၢင်ၶၢင်ယဝ်ႉသေၵမ်ႈၵူး၊ ၶိုၼ်း ဝႃႈတၵွမ်ႈမျႃႈၶိတ်ႉၼင်ႈၵၼ်၊ မိူင်းၵွမ်ႈမျႃႈၶိတ်ႉၼင်ႈၵၼ် တိူၵ်ႈယႆႈပိၼ်ၵူႈလၢႆတိုင်း။ ပတိၵ်ႈၶၢတ်ႈ ၶိုၼ်းၼၵႈၶႅၼ်ၼင်ႈ ၵၼ်ၼၼ်ႉပိၼ်ဝႆႉႁၢဝ်ႉႁၢဝ်ႉႁိူင်းႁိူင်း၊ ၵၢဝ်ဝႃႈတသိၼ်ႈတၢင်းသေ လိူမ်ႈၼသႉၼၶၼ်းၵၼ် ၵူၺ်းသေမဝ်ႈၵူး၊ ၵၢဝ်သိုၵ်းသေတိုၵ်း ၵၼ်မူး။ ၵၢဝ်ႁိူင်းသိုၵ်း သေၶဝ်ႈသိမ်းမိူင်းၵၼ် ၵိၵ်ႈပူးမိူင်း ပိုၼ်ႈမူးၼႄႈ၊ ၶိုဝ်ဝႃႈတၵွမ်ႈမျႃႈၶိတ်ႉၼၼ်ႉ ၵူၼ်းမိူင်းတင်း ၵမ်ႈၼႃႈၼႄႈသင်၊ ၵူၼ်းမိူင်းၶိုၼ်းမိူင်း ၵွမ်ႈမျႃႈၶိတ်ႉၼႄႈ သင်၊ ပိၼ်ၵၼ်ၵိမ်ႈထၢၼ်ႈလင်းမိူဝ်ႈမူးယူႇၵူႈဝၼ်း။

ယၢမ်းလဵဝ်ၼၼ်ႉ ၶိုၼ်းၵမ်ႈၼႃႈ လွင်ႈတူင်ႉၶိုင် ၵွမ်ႈမျႃႈၶိတ်ႉ ၼၼ်ႉ ႁူၼ်လၢင်တူၵ်းလိုၼ်းယူႇသေ၊ လွင်ႈတူင်ႉၶိုင်ပူတ်းပွႆႈၵိုဝ်ႉ ထၢတ်ႈ၊ လွင်ႈတူင်ႉၶိုင်သုၼ်ႇလႆႈ တီႈမူဝ်ႇၵရေႇသီႇ လွင်ႈတူင်ႉ ၶိုင် သုၼ်ႇလႆႈၵူၼ်းၶဝ်ႈထိုဝ်းၼၼ်ႉ ၵူႈလုၵ်ႈ ႁၢဝ်ႉႁိူင်း ၵၢင်ႈၶၢင်မူး

သေႁွတ်ႈၶေႃႈယူႇ။ ၵမ်ႇယႃႇၵူးမိူင်းမိူင်းၵေႃႈ လႆႈမၵ်ႈမၼ်ႈဝႆႉ ပီၼ်ပိူင်လူင်သေ ၶဝ်ႈၵိုၼ်းလိတ်ႈပၼ်ယူႇ။ ႁွပ်ႈပိုတ်ႈလိူင်ႉၼႆ ၸႄႈ လွင်ႈတူင်ႉၼိုင်ႁွမ်ႇမျူႇၼီတ်ႉ ၶဝ်တင်းၼမ်ၼႆႉလႆႈလိၵ်ႈ လၢႆႈ လၢႆးလိၼ်ႈယွၵ်းၶဝ်သေလႆႈၵဝ်ၵၢၼ်ပူတ်းပွႆႇလိူဝ်ႉတၢတ်ႈ ၵၢၼ်ပွႆးတိုၵ်း တီႇမူဝ်ႇၵရေႇသီႇ၊ ၵၢၼ်ပွႆးတိုၵ်း သုၼ်ႇလႆးၵူၼ်း လိူဝ်ႉၼႆႉ ၵဝ်သုပ်းႁူဝ် ၵွၵ်ႇၶေႃႈမႃးယူႇယဝ်ႉ။ ပေႃးၵမ်ႇ ႁိုတ်းလိူင်ႉၼႆလိုင် လွင်ႈၵမ်ႉထိမ် ၵူၼ်းမိူင်း ပုၼ်ႈတႃႇၶဝ်ၸေ လိၵ်ႉၵေႇၵေႇမၢင်ၵူႇ တိၵ်းတိၵ်းယဝ်ႉၸႄႈပီၼ်ယဝ်ႉ။

ႁွပ်ႈၼႆႉပေႃးၸေမႃးတူလုၵ်း ၼိူဝ်ငဝ်းလၢႆး တင်းၵမ်ႇယႃႇ ၼႆႉၵေႃႈ ဝႃႇတႁွမ်ႇမျူႇၼီတ်ႉၼႆႉ မၼ်းၵမ်ႇတၢင်ႈပၼ်ယွၼ်း လီလႆႈ ပုၼ်ႈတႃႇၵၢၼ်ပူတ်းပွႆႇလိူဝ်ႉတၢတ်ႈလိုင်ႈတႆး။

(၆) ယွင်းယၢမ်း။

ပႃႈလိုၼ်းသုတ်း ပေႃးၸေမႃးတူလုၵ်း ယွင်းယၢမ်း ၼႆလိုင်၊ လိူဝ်ႉတၢတ်ႈ ဝၢၼ်ႈမိူင်းလိုင်ႈတႆးၼႆႉ၊ မၼ်းႁွတ်ႈယဵၼ်ယူႇ၊ ၶိုၼ်း ယွင်းယၢမ်းပွႆးသိုၵ်း ပုတ်းပွႆႇလိူဝ်ႉတၢတ်ႈ။ ၶိုၼ်းယွင်းယၢမ်းပွႆး သိုၵ်းပုတ်းပွႆႇလိူဝ်ႉတၢတ်ႈၼႆႉ ၵၢၼ်လိူဝ်ႉတၢတ်ႈ ပီၼ်ပိူင်လူင်၊ ပီၼ်ထီႉၼိုင်ႈ၊ တေလႆႈၸေႈလိတ်ႈ ပျႃသၼႃႇ လိူဝ်ႉတၢတ်ႈၵွၼ် တၢင်းသုတ်း။ ပေႃးၵမ်ႇၸၵႇလိတ်ႈလႆႈ ပျႃသၼႃႇ လိူဝ်ႉတတ်ႈ လိုင်၊ ပျႃသၼႃႇတၢင်ႇၵၼ် ၵၼ်လိုၵ်ၵေႃႈ တေၵမ်ႇၸေႈလိတ်ႈ လႆႈ။ တႃႇတေၸေႈလိတ်ႈလႆႈ ပျႃသၼႃႇ လိူဝ်ႉတၢတ်ႈၼႆႉတေ လႆႈၵဝ်ႁိူင်းလွင်ႈယွမ်ႉႁူမ်ႈ လိူဝ်ႉတၢတ်ႈသေ တေလႆႈၶဝ်ႈပွႆး

တိုၵ်းႁွၵ်ႈၵႃႈၶႄႈ၊ လိုင်ႈမိူင်းႁွတ်ႈယဵဝ်ႉ ၶွင်းမိုဝ်း လိူဝ်ႉလၢတ်ႈ ၵူၼ်းမိူင်းတဵၵ်းလုမ်းသုမ်းယဝ်ႉ။

ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈလိူင်ႉၶဝ် –ပေႃးတေမႃးၶပ်ႉၶႃႈထၢတ်းသၢင်ႈတူလ်း ၵူႈယႃႈ၊ယႃႈ၊လိုင်ဝႃႈ၊တၵွမ်ႈ၊မျူႈ၊ ၶိူဝ်ႉဢလႈ ၵၢၼ်ပူတ်းပွႆႈ၊လိူဝ်ႉ လၢတ်ႈလိုင်ႈတဵၵ်းၶဝ်ႉမၢၼ်းၵမ်ႈ၊ထုၵ်ႈ၊မၼ်းႈၵၼ်။ ဝႃႈ၊တၵွမ်ႈ၊မျူႈ၊ ၶိူတ်ႉၶဝ်ႉမၢၼ်းၵမ်ႈ၊လၢင်ႈပၼ်ယွၼ်းလီပုၼ်ႈတႃႈ၊ၵၢၼ်ပူတ်းပွႆႈ၊ လိူဝ်ႉလၢတ်ႈလိုင်ႈတဵၵ်းၵၢၼ်ဝႃႈၶၼ်ၶၼ်ႉ ၵွၵ်ႈ၊ႁၢင်ႈလႅင်ႈလႅင်းလီ လီယဝ်ႉ။

သိဂ်ၩခါ့သၢမ်ပှိုင် ဧလၩဏွ်ဖါ့ဂၢင်ဝၢင်းဒိုင်ၩ

သိဂ်ၩခါ့ သၢမ်ပှိုင်

1. တွ့ခ်ၩတါ့ပုထုထ့ခ်, ၡဝ်းဂူၩခေါ. ပေါးဓေတပှူခ်. လွတ်ၩလံၩ လွင်ၩတၢင်းယၢပ့်ဃိုတ့်ဃှ်မခ်းသေ တ်မ်ထူခ်ၩ ထွမ်းခငင့ ကလှုဝ်,သခ်,တါ. ဂၢင်ထွ်ဃှ်မခ်းမီးခခေ်. ကမ်, တၢပ်ၩလူဝ်ဝူခ်.ဂံမီးတီၩသိဂ်ၩခါ,သၢမ်ပှိုင် (လွင်ၩဂျၢင်.ဂမ်လှုင် သၢမ်ပှိုင်) ဂူလ်း။

2. သိဂ်ၩခါ,သၢမ်ပှိုင်ခ်. ပ်ခ်သီ,လ သမါ,ထိ ဧလၩ ဝိင်,လါ့ယူ့,ယဝ်.။

3. သီ,လကခ်ဝါၩခ်. ပ်ခ်လွင်ၩမီးကဂျၢင်.လီ ကဂျၢင်. မျၢတ်ၩယဝ်.။

4. သီ,လ ကခ်ဝါၩခ်.ပွင့ဝါၩ—

(1) လွင်ၩဂျၢင်.ဂမ်ထွမ်းသိခ်ၡါၩသ်ခ်ၩ ပ်တ်, သ်ခ်ၩထါ.ဂွါ့။

(2) လွင်ၩဂျၢင်.ဂမ်ထွမ်း ပဂ်းပှိုင်လဂ်းမံၢၡဝ်း [မှိခ်ခငင်,ခေါၩပှုဂ်းပွင် (21) ခေါၩ]

(3) လွင်ၩဂျၢင်.ဂမ်ထွမ်း ပှိုင်ၡ်တ်းသၢင်ၩဂၢခ် ငၢခ်းၡဝ်.ခခေ်.ယူ,ယဝ်.။

5. ပှၤမီၤသိၩလ ယဝ်ၫလိၣ် တၢလၢၣ်ၪပူၢ်ၤပွၣ်လံၪ သ
မှၩလိၢ်ၪၣ်ၢၪ ယူၩယဝ်ၫ။

6. သမှၩသိ ကၡ်ဝှၪၡ်ၫပွၣ်ၩဝှၪ–

(1) လွၣ်ၪလ့ၡ်မၡ်ၪလ့ၡ်ၡ်မ် ကမ်ၩပိဝ်ကမ်ၩပူၣ်ၫ
(2) လွၣ်ၪလ့ၡ်ဂတ်ၤလ့ၡ်ယီၡ်
(3) လွၣ်ၪလ့ၡ်ၡတ်ၤၡၢၡ်
(4) လွၣ်ၪလ့ၡ်လီလ့ၡ်မျၢတ်ၪၡၡ်ၫယဝ်ၫ။

7. သမှၩသိကၡ်ဝှၪၡ်ၫ တလံၪပူၢ်ၤပွၣ်လူၡ်ၪ—

(1) လွၣ်ၪကဝ်ဂၢၡ်ၡဝ်ၤသ့ၩလ့ၡ်
(2) လွၣ်ၪဝူၡ်ၫလၢတ်ၪ ၡ်တ်ၤသၣ်ၡ်ၪ ကမ်ၩလူၣ်
ကမ်ၩလိုမ်ၤသဝူၡ်ၫလၢတ်ၪၡ်တ်ၤ
(3) လွၣ်ၪဝူၡ်ၫလၢတ်ၪၡ်တ်ၤသၣ်ၡ်ၪ ဝူၡ်ၫ
လၢတ်ၪၡ်တ်ၤလီလီ
(4) လွၣ်ၪယှၩဝၡ်ၩၡပ်ၫမၢၢ်ၩကဝ်ဂမ်ၩမထၢၡ်ၤ
ဂသိၡ်ၤ လှၫဂ့ၩၡၡ်ၫယူၩယဝ်ၫ။

8. ပှၤဝှၪသမှၩသိၡဝ်ၤၡ်ၫ ၡ်ၣ်ၤမှၤလိၣ် ပိၣ်ၩလှၩၡ်ၫ
လၣ်ၩတကွၢ်ၩမှၤၡ့ၤတူဝ်ဂဝ်ၩယူၩယဝ်ၫ။

9. ပိၣ်ၩလှၩကၡ်ဝှၪၡ်ၫ ပၡ်ၡမ်ၫဂတ်ၫတၢၣ်ၤၡ်ၡ်ၩကၡ်
တလၢ်ၤယှၩၡၡ်ထိၣ်လွၣ်ၪကၡ်ပၡ်ယူၩ မီၤယူၩၡၡ်ၫသ ၡု
ၡၡ်ထိၣ် လံၤကၡ်သၢၣ်ၩထုၢ်ၩ တွၡ်ၪတှၩတ ပူၡ်ၫၡၢမ်ၪ
ပတ်ၪလံၪလွၣ်ၪယၢပ်ၩယီၡ်ၤ ၡၢၡ်လ့ၡ် ယ့ၡ်မၡ်ၤဂူၪပိုၣ်ပိုၣ်ၡၡ်ၫ
ယဝ်ၫ။

10. သီႇလၼႆႉ. မိူၼ်ၶႅင်ႇ, လိၼ်ၵၢၼ်မီးၼွၼ်ႇ, မီးယုၼ်ႇ။

သမႃႇထိၼႆႉ. မိူၼ်ၶႅင်ႇတူၼ်ႈမွၵ်ႇ, တူၼ်ႈမၢၵ်ႇ, ၵၢၼ် ႁဝ်းတေယုၵ်ႇသွမ်ႈ။

ပိင်ႇလႃႇၼႆႉ. မိူၼ်ၶႅင်ႇမွၵ်ႇယွတ်ႈမၢၵ်ႇမႆႉ။
ပေႃးမီး သီႇလ ၸင်ႇပုၵ်းပွင်လႆႈ သမႃႇထိ ပေႃးပုၵ်းပွင်လႆႈသမႃႇထိလႆႈ ၸင်ႇတေမီးပိင်ႇလႃႇ မႃးၼၼ်ႉ ယဝ်ႉ။

11 ၵွပ်ႈၼၼ်ႉၸိူဝ်ႉလၢတ်ႈ ၵၢၼ်မီးလွင်ႈႁူင်မိူင်ၶၢၼ်ႉၵူၼ် သေၵမ်ႇယွမ်းပုၵ်းပွင်သီႇလ သမႃႇထိ ပိင်ႇလႃႇ ၼွႆးတူဝ်ၵဝ်ႇ ၼၼ်ႉ. တၵ်းတေလႆႈသိုပ်ႇတူၵ်းယၢပ်ႇ, တူၵ်းၵိၼ်း ပၼ်ၶိုၼ်ႈ ၶႃႈပိုၼ်ႈယူႇ၊ ၸိူဝ်ႉလၢတ်ႈၵၢၼ်ၶႆႈပူၼ်ႉၶၢမ်ႈလႆႈ ယဝ်ႉလၢတ်ႈ ပၢၼ်ၶိုၼ်ႈၶႃႈသေ တေႇတင်ႈလႆႈဝၢၼ်ႈမိူင်း ႁင်းၶေႃၼၼ်ႉၼႄတေႃႉ တေၵမ်ႇမီးလွင်ႈၶၢၼ်ႉလွင်ႈၵူၼ်သေပုၵ်းပွင်ပၼ် သီႇလ သမႃႇထိ ပိင်ႇလႃႇ ၼွႆးတူဝ်ၵဝ်ႇ ၵမ်ႇထၢတ်ႇ ၵမ်ႇဝႆႉၵူႃႇယူႇယဝ်ႉ။

** ** ** ** **

12. ပုထုၸၼ်ႇ၊ ၵူၼ်းႁဝ်းၼၼ်ႉ ပၵတိမၼ်းမီး ပိၼ်ႈၵူၼ်း မေႃတူၺ်းပုၼ်ႈတူဝ်ၵဝ်ႇ၊ ၵူၺ်း ၵွပ်ႈၼၼ်ၸႄႈ ၸေႃးၵလူင်ၼၼ်ႉ ၸၢင်ႇၵမ်ႇ၊ ၵတ်းၵမ်ႇ၊ ယိၼ်ယူႇယဝ်ႉ။

13. ၵွပ်ႈပိူဝ်ႈမေႃတူၺ်း ပုၼ်ႈတူဝ်ၵဝ်ႇ၊ ၵူၺ်းၸႄႈ ၵၵတိ ႁႃးသီႇပိူင်

(1) မေႃလိူၵ်ႈႁၵ်ႉသေဝူၼ်ႉလၢတ်ႈႁဵတ်းၵႂႃႇ၊
(2) မေႃၸၢင်းသေ ဝူၼ်ႉ လၢတ်ႈ ႁဵတ်းၵႂႃႇ၊
(3) မေႃၵူဝ်သေဝူၼ်ႉလၢတ်ႈႁဵတ်းၵႂႃႇ၊
မေႃၵွင်ၵႂႃးသေဝူၼ်ႉလၢတ်ႈႁဵတ်းၵႂႃႇၼၼ်ႉ မီ မႃး ယူႇယဝ်ႉ. ယူႇတီႈၵၵတီႉႁႃးသီႇပိူင်သေ ဝူၼ်ႉလၢတ်ႈႁဵတ်းၼၼ်ႉ တေၵမ်ႇ၊ ၸၢင်ႇ၊ ထုၵ်ႇ၊ မၢၼ်ႇ၊ မၼ်ၼႈ ၸႄႈ ပိၼ်တီႈပိူၼ်ႈလိူတ်ႇ၊ မႂ်ႈလွမ်း ၵေႃႉၵၼ် လိူတ်ႇ၊ မႂ်ႈလွမ်းၼၼ်ႉ. သမ်ႉတေၵမ်ႇ၊ ၶႂ်ႈ ၶၢမ်ႇသေ တွပ်ႇ၊ တိၼ်းၶိုၼ်းၸႄႈ ၵွၼ်ၵၼ်လိူတ်ႇ၊ မႂ်ႈသုၵ်ႉ ယုင်ႈၵၼ်ယဝ်ႉ။

14. ပေႃးၵမ်ႇ၊ ၶႂ်ႈလိူတ်ႇ၊ မႂ်ႈ ၶႂ်ႈမီးလွင်ႈၵတ်းလွင်ႈယိၼ်သေ ၼိုၼ်ႈသင်ႉၼိုၼ်ႈသုင်ၵႂႃႇလႂ်၊ တေလႆႈမေႃတူၺ်း ပုၼ်ႈပိူၼ်ႈ ပုၼ်ႈႁဝ်း မျႃးၽိင်ႇ၊ ပိင်းၵၼ် ၸၢင်ႇ၊ တေသၢင်ႇ၊ ထုၵ်ႇ၊ မၢၼ်ႇ၊ မၼ်ၼႈ ယူႇယဝ်ႉ။

15. တႃႇတေမေႃတူၺ်း ပုၼ်ႈပိူၼ်ႈ ပုၼ်ႈႁဝ်း ဢၢၼ်ဝႃႈၼႆႉ ဢမ်ႇလိူဝ်ႈဢၢၼ်ငၢႆႈငၢႆႈ ပဵၼ်ၵၢၼ်ဢၢၼ်တေလႆႈ ပူၵ်းပွင်ၵူႈၶိုၼ်း တူဝ်ၵဝ်ႇ တႄႉတႄႉ ဝႃႈဝႃႉယူႇယဝ်ႉ။

16. လၢႆးပူၵ်းပွင်မၼ်းသမ်ႉ ပဵၼ်လၢႆးၽႄႈတိူၼ်း လေႃးၵပႃႇလတြႃးသီႇပိူင်ၵူႈမိုဝ်ႉၵူႈဝၼ်းၼၼ်ႉယူႇယဝ်ႉ။

17. လေႃးၵပႃႇလတြႃး ဢၢၼ်ဝႃႈၼႆႉ ပွင်ႇဝႃႈတြႃး ဢၢၼ် ႁဵတ်းႁူႈ လေႃးၵလွင်ပေႃးဢတ်းယဵၼ်လႄႉၼိုၼ်ႈသၢင်ႉၼိုၼ်ႈသုင် ယူႇယဝ်ႉ။

18. လေႃးၵပႃႇလတြႃးသီႇပိူင်ၼႆႉ မီးဝႆႉ မဵတ်ႉတႃႇ ၵရုၼႃႇ မုတီတႃႇ ဢုပိၵ်ႉၶႃႇယူႇယဝ်ႉ။

19. လၢႆးၽႄႈတိူၼ်းမၼ်းသမ်ႉ၊

(1) ၽိုၵ်းသူင်ႇပၼ်မဵတ်ႉတႃႇ [လွင်ႈႁၵ်ႉ] တီႈ သတ်းတဝႃႇတင်းသဵင်ႈ ဢမ်ႇလိူၵ်ႈ ၽၢၼ် ၽၢၼ် မီးမီး ဢမ်ႇလိူၵ်ႈတဵမ်ႇ သုင် သင် ႁူႈဢွၼ်ၵၼ် ၵႆၽေႃး ၵႆၽၢၼ်ႇ။

(2) ၽိုၵ်းသူင်ႇပၼ်ၵရုၼႃႇ [လွင်ႈဢေႃးလူ] တီႈ သတ်းတဝႃႇ တင်းသဵင်ႈ ဢၼ်တုၵ်ႉၶ ၽူႇလႄႈသင် တူၵ်းတဵမ်ႇ ၽူႇလႄႈသင် ငိူဝ်ႈငဝ် ၽူႇလႄႈသင် ဝူၼ်ႉ လၢတ်ႈ ႁဵတ်း ၽိတ်း ၽူႇလႄႈသင် ႁူႈလဵဝ်းပူၼ်ႉလႆႈ လွင်ႈတုၵ်ႉၶ

တူၵ်းတၢမ်ႇ, ငိူဝ်ႈငဝ် လႄႈ ဝူၼ်ႉ လၢတ်ႈ ႁဵတ်းၽိတ်းယူႇ။

(3) ၽိုၵ်းသူင်ႇ မုတိတႃႇ, [လွင်ႈႁူမ်ႈၸူမ်း] ပၼ် သတ်းတႃဝႃႇ, တင်းသိင်ႈ လိူဝ်းၵၢၼ် မူၼ်ႈ သိူဝ်းယူႇလႄႈသင် ၶိုၼ်ႈသၢင်ႉ ၶိုၼ်ႈသုင်ယူႇ, လႄႈသင် မီးသီ,လ သမႃႇထိ ပိင်ႇလၢႇ ယူႇ, လႄႈသင် ႁူႈသိုပ်ႇ မူၼ်ႈသိူဝ်း ၶိုၼ်ႈသၢင်ႉ ၶိုၼ်ႈသုင်လႄႈ ပူၼ်ႉၵွၵ်ႇ လွတ်ႈလႆႈ။

(4) ၽိုၵ်းသူင်ႇၵုပိၵ်ႉၶႃႇ, [လွင်ႈမီး သတိ ပိင်ႇ လၢႇ,သေ ၵမ်ႇ,လပ်း ၵမ်ႇ,ပဵၼ်း] ပၼ် သတ်းတႃဝႃႇ, တင်းသိင်ႈ ၽႂ်ႁဵတ်းလီ မၼ်း တေလႆႈလီ ၽႂ်ႁဵတ်းႁၢႆႉ မၼ်းတေလႆႈႁၢႆႉ ၵၢပ်ႇၽႂ် ႁႃႇ,လမ်းမၼ်းၵူႈၶၼ်ၶၼ်ၼႆႉယဝ်ႉ။

20. လွင်ႈယေႈတူၼ်း လေႃးၵပ်ႇ,လတြႃးသီႇ,ပိူင်ၼႆႉ ၵဝ် ႁဵတ်းပဵၼ်ၵၢၼ်ပူၵ်းပွင်သမႃႇထိ ၵူႈဝၼ်းၵေႃႈလႆႈ၊ ၵမ်ႇၶႄၼ် ယေႈတူၼ်းပၼ် မိူဝ်ႈၵွၼ်တၢင်း တေၼပ်ႉမၢၵ်ႇ, ၵဝ်ၵမ်ႇမ ထၢၼ်းၵေႃႈလႆႈ။

21. သိၵ်ႉၶႃႇ,သၢမ်ပိူင် လႂ်ၽႃႇ,ၵၢင်ဝၢင်းၶိုင်ႈ ၵၢၼ်ပုထုၸၼ်, ၵူၼ်းႁဝ်းပူၵ်းပွင်ပဵၼ်မႃးၼႆႉ မၼ်းၵမ်ႇ,မၼ်ႈၵမ်ႇ,ၵိမ်း ႁဝ်း လူင်တူဝ်လိမ်းၶိုင်း ယွၼ်ႇ,ယၢၼ်း ႁႂ်ႇ,မိူဝ်ႈလႂ်ၵေႃႈ တေယူပ်ႈ ယွမ်းထွမ်းလႄႈ တၵ်းတေလႆႈဝႆႉ ၵမ်ႈယေးသေ ပူၵ်းပွင်ယဝ်ႉ သိုပ်ႇ,ပူၵ်းပွင် လုမ်းလႃးၵွမ်ႈတွမ်း ႁႂ်ႈ,တိၵ်းတိၵ်းယူႇ,ယဝ်ႉ။

22. ၵၢၼ်ထွတ်ႈမျၢတ်ႈ သီႇယိူင်ႈၼႆႉ ပဵၼ်ၵၢၼ်လီ ၵၢၼ်လီ
ၼႆႉ ပေႃးႁဵတ်းလီလီၸင်ႇ တေလီလႆႈ ပေႃးၵမ်ႇႁဵတ်းလီ ထိုင်
တိုၼ်းၵမ်ႇလီလႆႈလႃးလႃး တႃႇၵၢၼ် ထွတ်ႈမျၢတ်ႈသီႇယိူင်ႈ
ပေႃႈတေလီၼၼ်ႉ မီးတီႈ သိၵ်ႈၶႃႇသၢမ်ပိူင် လုၵ်ႉၽႃႇၵၢင်ဝၢင်း
ၶိုင်ႈၵူၺ်း။

23. ၽူႈၵေႃႉၵၼ်မီး သိၵ်ႈၶႃႇသၢမ်ပိူင် လုၵ်ႉၽႃႇၵၢင်ဝၢင်း
ၶိုင်ႈၼႆႉ ပၵတိတႅမ်ပိုင်း မၼ်းပဵၼ်ၽူႈမိူၵ်ႈမုၼ်ႈ ငိုၼ်ႈငဝ်ပဵတ်ႈလႆႈ
တၢၼ်ႇႁိုဝ်ၵေႃႈ တၵ်းတေလႆႈပဵၼ် ၽူႈၵေႃႉၵၼ်ထွတ်ႈမျၢတ်ႈ
သီႇယိူင်ႈ ၵိၵ်ႉၵူၼ်းၶိုၼ်းလေႃးၵၢဝ်ႇ ပိုင်ႈၵိုင်ၵူဝ်းသီ တၵ်းတေ
လႆႈပဵၼ် ၽူႈၵေႃႉၵၼ်ၵွၼ်ၶမ်း ထွတ်ႈမျၢၼ်ႈသီႇယိူင်ႈၼလႈ
ၵူၼ်းၶိုၼ်းလေႃးၵၢဝ်ႇ ႁွတ်ႈထိုင်တီႈၵတ်းတီႈယဵၼ် တီႈၶိုၼ်ႈယႂ်ႇ
မုၼ်ႈသုင်ႁူဝ်ႈႁူင်း ပိူင်းသႂ်ၼၼ်ႉ ၵမ်ႇႁၢင်ႉယူႇယဝ်ႉ။

လိုင်ႈတႆးတၢၵ်းလႆႈၵႂၢၼ်းၶေႃၵၢမ်ႇႁၢင်း

တီႈထုတ်ႈၵႂၢၵ်ႇ ပိုၼ်ၽေဃၢႈ—ဝဵၼ်ႈလိူင်ႈ—တ.ယ.လ.ထ